

INFORMACJA PRASOWA

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie inauguruje działalność nad Wisłą wystawą „Syrena herbem twym zwodnicza“.

25 marca – 18 czerwca 2017

Wybrzeże Kościuszkowskie 22

Otwarcie wystawy sobota 25 marca, o godz. 12.00

Wstęp wolny

MUZEUM sztuki nowoczesnej w warszawie

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie rozpoczyna działalność nad Wisłą wystawą pt. „Syrena herbem twym zwodnicza“. Jest to opowieść o kulturowych znaczeniach symbolu Warszawy i jego uniwersalności w kontekście tworzenia współczesnej tożsamości miejskiej. Publiczność odwiedzająca nowo powstały pawilon Muzeum obejrzy połączenie materiału historycznego – dzieł sztuki i artefaktów – z twórczością współczesnych artystów inspirowaną mitologicznym motywem. Celem wystawy jest pokazanie i uruchomienie potencjału tkwiącego w symbolu syreny. Jest to pierwsza tak duża wystawa współcześnie traktująca o syrenie, łącząca różne podejścia do zagadnień hybrydowości, tożsamości narodowej i mitologii.

Teraz, gdy Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie trafia nad Wisłę w sąsiedztwo historycznego pomnika syreny dłuta Ludwiki Nitschowej, jest okazja, by przyjrzeć się pozornie znanej hybrydzie. Zwłaszcza, że w ostatnich latach warszawiacy na nowo odkrywają dla siebie rzekę, a rok 2017 został ogłoszony przez Sejm Rokiem Wisły. Po lewej stronie rzeki powstają wymarzone jeszcze przez Wokulskiego bulwary, a po prawej biegnie dzika ścieżka przyrodnicza, duma stolicy. Syrena, kobieta-ryba, uzbrojona w miecz i tarczę, wojownicza będąca znakiem wspólnoty zamieszkującej Warszawę staje w centrum zainteresowania Muzeum.

Opowiedzenie wątków wiążących się z symbolem syreny, to także niekonwencjonalna odpowiedź na nasilający się kryzys języka i jego narastającą nieadekwatność wobec zmieniającego się świata, zawłaszczanie, redukcja i przeinaczanie symboli. W takich okolicznościach Muzeum jako instytucja sztuki współczesnej sięga do głębszych, uniwersalnych pokładów kultury obierając do analizy pozornie znaną mitologiczną postać. Wystawa składa się z blisko 150 prac artystów polskich i zagranicznych, obiektów historycznych oraz wyboru warszawiaków dokumentujących dzieje stołecznego herbu. Zgromadzony materiał ikonograficzny przedstawia bogate dzieje symbolu od starożytności, aż po współczesność.

Tytuł to cytata z wiersza „Dedykacja” Cypriana Kamila Norwida z 1866 roku, będącego osobistą inwokacją do Warszawy („młodości mej stolico...”) i przypomnieniem mitologicznej syreny jako niebezpiecznej hybrydy człowieka i zwierzęcia (oryginalnie ptak z głową kobiety), uwodzącej żeglarzy śpiewem i wiodącej ku zatraceniu. Poeta, by pokazać własne złożone relacje z Warszawą przywołuje antyczne źródła herbu – inwokacja Norwida zainspirowała metodę pracy twórców wystawy.

Na przestrzeni wieków wyobrażenia i przedstawienia syren są tak różnorodne, że właściwie jedyne, co mają ze sobą wspólnego, to dwoista, hybrydyczna natura: człowieka i zwierzęcia. Nawet warszawski herb z mroków średniowiecza wyłania się zaskakująco jako postać męska, pół człowiek, pół skrzydlaty smok, zaś wizerunek kobiety ryby jako herbu miasta utrwala się dopiero u progu XVIII wieku. Wystawa oddaje tę różnorodność. Syrenę prezentują m.in. szkice Pabla Picassa, kolaże brytyjsko-amerykańskiej surrealistki Penny Slinger czy obrazy Doroty Jurczak. Syrenom towarzyszą inne hybrydy, chętnie przedstawiane w drugiej połowie XIX i w pierwszej dekadzie XX wieku, epoce symbolizmu, w pracach Jacka Malczewskiego, Wacława Szymanowskiego, Féliciena Ropsa. Sztuka ta jest odbiciem kryzysu

kultury mieszczańskiej, pękania gorsetu dawnego języka. Przedstawienia postaci hybrydycznych to wyraz szukania ujęcia dla ekscentrycznych fantazji symbolicznie łamiących ciasne, obowiązujące normy. Ruchy awangardowe XX wieku odnajdują w motywie syreny własny znak wyemancypowanej zmysłowości. Ilustrują to prace przedstawicielki surrealizmu: Dorothei Tanning, Leonor Fini, Louise Bourgeois i innych.

Motyw syreny uruchamia też wątki queerowe przez m.in. słynne zdjęcie Wolfganga Tillmansa „Lutz, Alex, Suzanne & Christoph na plaży” czy rzeźbę duńskiego duetu Elmgreen & Dragset „On” – kopenhaską syrenkę, która została przedstawiona jako młodzieniec. W wybranych pracach pojawia się refleksja nad kryzysem ekologicznym i tzw. antropocenem – nową epoką w dziejach Ziemi, kształtowaną przez człowieka (Liz Craft i jej „Stara panna” czy plenerowa instalacja Jerzego Szumczyka). Anna Uddenberg w swoich instalacjach pokazuje motyw syreny poddany współczesnej obróbce fascynacji udoskonalania ludzkiej kondycji i natury przez technologię (nurt transhumanizmu). Z kolei rysunki Aleksandry Waliszewskiej dają wejście w mroczne fantazje i podskórne życie nadrzecznej metropolii. Choć prace tej artystki często są inspirowane odniesieniami do historycznych dzieł sztuki, eksplorują one bardzo współczesne lęki przed nieznanym, miastem, które jest tworem tak złożonym, że wytwarza swe własne mitologie. Po raz pierwszy będzie można obejrzeć tak wiele rysunków poświęconych syrenie autorstwa Waliszewskiej (w ramach bogatego programu towarzyszącego pokazany zostanie ponownie film inspirowany jej twórczością – „Córki dancingu” Agnieszki Smoczyńskiej, stylizowana na lata 80. opowieść o syrenach zamieszkujących Wisłę).

Na wystawie nie może zabraknąć też syreniego głosu – jej centralnym akcentem jest zapis video performansu amerykańskiej artystki Juliany Snapper, stosującej autorską technikę śpiewu pod wodą. Swą podwodną operę artystka wykonała m.in. w Warszawie, na pływalni Pałacu Kultury i Nauki w 2010 roku.

Warszawska syrena jest symbolem łączącym, który nie spaja na siłę, lecz organizuje wspólnotę, a równocześnie pozwala jej zachować różnorodność.

Na wystawie prezentowane są prace następujących artystów:

Korakrit Arunanondchai, Evelyne Axell, Alex Baczyński, Zdzisław Beksiński, Louise Bourgeois, Eugène Brands, Agnieszka Brzeżańska, Bernard Buffet, Claude Cahun, Liz Craft, Edith Dekyndt, Christian Dietrich, Leo Dohmen, Drexycia i Abdul Qadim Haqq, Elmgreen & Dragset, Leonor Fini, Ellen Gallagher, Malarz Goltyr, Justyna Górowska, Zdzisław Jasiński, Dorota Jurczak, Ewa Juszkiewicz, Birgit Jürgenssen, Tobias Kaspar, Marek Kijewski, Aldona Kopkiewicz i Mateusz Kula, Łukasz Korolkiewicz, Gina Litherland, Jacek Malczewski, Witek Orski, Sylvia Palacios Whitman, Pablo Picasso, Krzysztof Pijarski, Aleka Polis, Agnieszka Polska, Karol Radziszewski, Joanna Rajkowska, Carol Rama, Erna Rosenstein, Tejal Shah, Franciszek Siedlecki, Tomasz Sikorski, Penny Slinger, Juliana Snapper, Franz von Stuck, projekt „Syrenki Warszawskie” (Jacek Łagowski, Danuta Matloch, Katarzyna Opara), Alina Szapocznikow, Stanisław Szukalski, Jerzy Bohdan Szumczyk, Wacław Szymanowski, Dorothea Tanning, Wolfgang Tillmans, Tunga, Anna Uddenberg, Aleksandra Waliszewska, Wojciech Wilczyk, Hannah Wilke, Ming Wong, Marcelo Zammenhoff, Anna Zaradny, Artur Żmijewski.

Kolofon wystawy:

Wystawa „Syrena herbem twym zwodnicza” została przygotowana przez zespół kuratorski w składzie: Sebastian Cichocki, Marta Dziewańska, Tomasz Fudala, Robert Jarosz, Magdalena Lipska, Joanna Mytkowska, Paweł Nowożycki, Łukasz Ronduda, Natalia Sielewicz.

produkcja: Katarzyna Białach, Michał Ziętek

projekt wystawy: Marcin Kwietowicz

opracowanie graficzne: Paweł Olszczyński

projekt plakatu: Ludovic Balland

minisite wystawy: Huncwot

projekt katalogu: postNoviki

redakcja katalogu: Kacha Szaniawska

współpraca: Kuba Antosz, Kalina Cukrowska, Zofia Czartoryska, Mateusz Maleszewski, Szymon Maliborski, Iga Winczakiewicz.

Inauguracja: Oficjalne otwarcie wystawy nastąpi w sobotę, 25 marca o godz. 12.00. Tego dnia wystawa czynna będzie do godz. 22.00. Szczegółowy program dnia otwarcia ogłoszony zostanie 1 marca.

Syrena w sieci: wirtualna wystawa z pogłębionymi opisami prac, przewodnik po wystawie, do użycia na urządzeniach mobilnych, dostępna będzie od 24 marca br. na stronie syrena.artmuseum.pl

Program towarzyszący: bogaty program wydarzeń i performansów, a także oferta edukacyjna zostaną ogłoszone wkrótce. Wystawie towarzyszyć będzie także katalog.

Jak trafić: Muzeum Sztuki Nowoczesnej nad Wisłą, zwane w skrócie „Muzeum nad Wisłą” znajduje się przy ul. Wybrzeże Kościuszkowskie 22, na tyłach BUW-u, na bulwarze Bohdana Grzymały-Siedleckiego nad Wisłą; najbliższa stacja metra: Centrum Nauki Kopernik. Dojazd autobusami: 185, 162, 105, 118; linia 127 z dworca centralnego PKP.

Godziny otwarcia Muzeum nad Wisłą: wtorek-czwartek 12.00-20.00, długie piątki do 22.00, sobota 11.00 – 20.00 niedziela 11.00-18.00, poniedziałki – nieczynne. (Uwaga godziny otwarcia mogą ulec zmianie). W weekend otwarcia 25, 26 marca sob. i niedz. godziny wydłużone, sobota do 22.00.

O budynku: „Muzeum nad Wisłą” znajduje się w pawilonie projektu austriackiego architekta Adolfa Krischanitza, służącym wcześniej jako tymczasowa siedziba Kunsthalle w Berlinie. Pawilon został użyty Muzeum bezpłatnie przez wiedeńską fundację Thyssen-Bornemisza Art Contemporary, założoną w 2002 roku przez Francescę von Habsburg. Fundacja zajmuje się upowszechnianiem eksperymentalnej sztuki i architektury.

Muzeum na Pańskiej 3 bez zmian realizuje program wystaw i wydarzeń towarzyszących. Działa również kawiarnia i księgarnia. Więcej informacji na www.artmuseum.pl

Kontakt:

Dział komunikacji

Iga Winczakiewicz

prasa@artmuseum.pl

tel. 22 596 40 23

Materiały prasowe i zdjęcia: prasa.artmuseum.pl